

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa J. D. i A. D.

przeciwko T. K.

o zawezwanie do próby ugodowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 lipca 2021 r.,

na skutek wniosku Sądu Rejonowego w R. o przekazanie sprawy innemu sądowi

równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c.,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w R., w sprawie z wniosku J. D. i A. D. o zawezwanie T. K. do próby ugodowej, wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, gdyż, w ocenie Sądu występującego, wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 44¹ § 1 k.p.c.). Wskazano przy tym, że wnioskodawca J. D. jest sędzią orzekającym w Sądzie występującym, w związku z czym od rozpoznania sprawy wyłączono szereg

sędziów; w wystąpieniu wyrażono także o zapatrywanie, że tożsama przyczyna wyłączenia zachodzi wobec wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wystąpienie nie podlegało uwzględnieniu, gdyż przedstawione w nim racje nie świadczą o tym, by dobro wymiaru sprawiedliwości wymagało przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z Sądem Rejonowym w R..

Postanowienie, jako niezaskarżalne, nie wymagało uzasadnienia (art. 357 § 2¹ zd. 1 k.p.c.), jednak zasadne okazało się zobrazowanie przyczyn wydanego w sprawie rozstrzygnięcia.

Stosownie do art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Pojęcie „dobro wymiaru sprawiedliwości” nie zostało ustawowo zdefiniowane, toteż jego rozumienie jest kształtowane wypowiedziami nauki prawa i orzecznictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020 r., IV CO 153/20, niepubl.). Sąd występujący nie przedstawił racji przemawiających za uznaniem, że w sprawie występuje zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

W judykaturze wskazano już, że sam fakt wcześniejszego orzekania przez stronę lub przedstawiciela ustawowego strony w danym sądzie zwykle nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla odstąpienia od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20). Również aktualne pełnienie służby sędziowskiej w sądzie rozpoznającym sprawę przez jedną ze stron postępowania nie przesądza samoistnie o możliwości zastosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. Ponadto charakter postępowania pojednawczego, zwłaszcza daleko idąca autonomia jego stron i ograniczona rola sądu prowadzącego to postępowanie, nie przemawiają za przyjęciem, by w sprawie wystąpiło zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości.

Sąd występujący nie powinien być również antycypować decyzji procesowych w przedmiocie wyłączenia sędziów, zwłaszcza że z treści wystąpienia nie wynika, by w sprawie złożono dalsze, nierozpoznane jeszcze wnioski lub żądania, o których mowa w art. 49 § 1 k.p.c. Gdyby natomiast w sprawie doszło do wyłączenia wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w R., to stosowanie art. 44¹ § 1 k.p.c. byłoby zbędne, gdyż zaktualizowałaby się przesłanka art. 44 § 1 k.p.c., pozwalającego na wyznaczenie sądu równorzędnego względem Sądu występującego przez Sąd nad nim przełożony.

Obiter dictum należy wskazać, że do Sądu występującego będzie należało rozważenie, czy w sprawie nie zaktualizowały się przesłanki zastosowania art. 48¹ k.p.c. Rozstrzygnięcie tej kwestii wymaga oceny, czy ww. unormowanie znajduje zastosowanie tylko w razie wyłączenia sędziego na podstawie art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. (in concreto art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.), po uprzednim przydzieleniu mu sprawy, czy też art. 48¹ k.p.c. należy rozumieć szerzej, jako obejmujący wszystkie sytuacje, w których wobec jednego z sędziów orzekających w sądzie rozpoznającym sprawę zachodzi jedna z okoliczności opisanych w art. 48 § 1 pkt 1-4 k.p.c. Pierwsze ze stanowisk współgra z literalnym brzmieniem przytoczonych przepisów oraz poglądem, zgodnie z którym przepisy art. 48-52 k.p.c. dotyczą wyłączenia sędziego rozpoznającego daną sprawę (zob. uchwała Sądu Najwyższego (7) z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19 i przywołane tam orzecznictwo). Z kolei drugi kierunek interpretacji zdaje się być uzasadniony celem art. 48¹ k.p.c. Zakres wniosku oraz wynikającej z art. 44¹ § 1 k.p.c. kognicji Sądu Najwyższego pozostawiają jednak te kwestie poza zakresem dokonywanej obecnie oceny.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.